

Breviarium Chronologicum Veteris Testamenti Rerum Gestarum

Ab Orbe condito Vsque ad Christum natum Synopses complectens.
Xenivm Academicæ Sodalitati Dominorum, B.M.V. Annuntiatae Herbipoli
oblatum

Aetas Regalis : Complectens Synopses Sacræ & Profanæ Historiæ a
Samuelo & Regum Hebræorum initio, usq[ue] ad finem captivitatis
Babylonicæ, & initium Persicæ Monarchiæ

Gartner, Michael

Herbipoli, 1696

Bella & bellis Clari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65112)

§.10. *Bella & Bello Clari.*

Bella quorum mentio fit in
S. Scripturâ.

Mittuntur hic ea prælia, quæ
temporibus *Saulis*, *Davidis* aut
Salomonis peracta sunt, & in Scriptura
Sacra commemorantur; de his enim
in Synopsi de gestis horum Regum
habetur, Illa quæ à divisione Regni
Hebræorum hæc quartâ ætate mundi
contigerunt, hæc in Chronographicum
compendium contrahuntur.

I. EXPEDITIO *Roboami* adversus
Jeroboamum mirabiliter dirempta est
à Deo an. mun. 3061. Congregaverat
Roboam universam domum Juda, &
Tribum Benjamin, 180. millia electo-
rum virorum bellatorum, ut pugna-
rent contra Israël: neque minoribus
vallatus copiis *Jeroboamus* operieba-
tur hostem suum in *Siehem*, ubi se,
munierat, atque ad pugnandum con-
tra aggressorem constiterat; cumque
jam

jam *Roboami* acies accincta effecti, neri, misit Dominus Prophetam *Saia* ad *Roboamum*, qui nomine Judæos à bello contra *Israëlitas* recaret, & domum reverti juberet: tunc quidem eximio planè & admirabili Regis, ac Principum ejus, obedientiæ exemplo, paruit Deo cum Rege populus universus, quanquam iniquissimâ belli cupiditate flagrans: unius tamen hominis, jussu Divi-quentis, vocem, arma posuerunt: pacificè in sua redierunt: relicta *Jeroboamo* opportunâ occasione regnum suum fortiter stabiliendi; voluit sic Deus, ut *Salomonis* peccata per *Roboam* imprudentiam castigarentur.

II. EXPEDITIO fuit an. 2940. quinto *Roboami* an. & *Sesaci* Regis *Aegypti*, quem alii *Sesostirim*, quidam tamen *Sabacum* appellant, Immissit flagella Deus ad castigandam *Roboam* ac Principum Judæ Populique idololatricam; venit enim, à *Jeroboam*

prorum est credere, incitatus, cum mille ducentis curribus, & sexaginta millibus equitum: nec erat numerus vulgi, inquit Scriptura, quod venerat cum eo ex Ægypto, Lybies scilicet, Troglodytæ & Æthyopes.

Cum hisce copijs *Sesacus* cepit munissimas urbes in Juda, & venit usque in Jerusalem, in quâ Principes Judæ, qui relictis urbibus ad *Roboamum* confugerant, paventes omnes metu, nec ausi animos, arma, virosq; opponere; malè quippè conscium pectus deserti Numinis, fortitudinem omnem excusserat. Sic ergò cincti velut indagine meticolosæ feræ, Rex cum optimatibus ac civibus unversis humiliati, in Deum verum, cujus nondum omnino obliti erant, suspicere cœperunt, & supplices auxilium rogare: trepidantibus adfuit *Semeias*, auxiliij aliquid à Deo promittens, ut non disperderentur quidem sed viverent suis relictis sedibus, servirent tamen *Sesaco*, & discerent, quanta esset distantia ser-

L vitu-

vitutis, quam Deo suo suffurabat
 impii, & servitutis regis terrarum
 Exindè *Sefaco* dedita urbs est, his
 conditionibus, ut cædibus, incendiisq;
 templo DEI parceretur; quam
 mam, teste *Iosepho*, non servavit,
 addictis servituti suæ, cum Regi
 Principibus, & populo, thesuros do-
 mūs Domini, & domūs Regiæ,
 secum recedens abstulit, & nomina
 tim clypeos aureos, quos fecerat
 mon, pro quibus *Roboam* dedit
 stituit æneos, quos ei scutarij, tempore
 adeunti, honoris causâ deinceps
 ferebant.

Sefaco in Ægyptum reverso,
 continuit sese ardor bellandi in
 boamo, æq; ac *Roboamo*: hoc, ut
 sa recuperaret, illo, ut acquisita
 servaret, omni operâ satagebat
 bellum, inquit Scriptura, *fuit inter
 boam & Jeroboam, & pugnaverunt
 versum se cunctis diebus*, ut quia
 cum Deo pugnare, nunquam
 pugnare desisterent; dicit enim Deus

nus: non est Pax impiis, sicque mutuo se flagellabant, quamdiu vixerunt, ambo Reges prævaricatores.

III. EXPEDITIO *Abia* contra *Ieroboamum* an. m. 3077. ante Christum 976. pro reparandâ regni unitate & uniuersos Israël ad familiam *Davidis* reduciendo: & quamvis victoria steterit pro *Abia* in hoc prælio, contra tamen Dei præceptum egisse videtur, quia jam ante per Prophetam declarauerat Dominus, hanc divisionem à se profectam esse, & vetuerat cognatas acies aduersus se invicem dimicare. Tam fortiter autem in hac pugna contra *Ieroboamum* & Israëlitas dimicauerunt, licet eis numero multum inferiores, ut quinquaginta millia virorum fortium caderent ex *Ieroboami* exercitu, humiliatique sunt, ac vehementer debilitati filii Israël. Ad Deum tamen tam severè castigantem non sunt reuerfi, neque *Ieroboam*, neque Populus, sed in sua impietate obdurerunt.

L 2

Quæ.

Quæris? quare *Abias* tam præ-
 rã victoriã non fuerit usus ad regnum
 batissimum, hac tanta clade factã ex-
 pandum, & totum populum reducendũ.
 Rdet *Abulensis*, Deum reiterãsse p̄
 prohibitionem, quæ pridem contra
boamum pugnaturum *Roboamum* ex-
 vit.

IV. EXPEDITIO *Asa* contra
Ethyopes, qui Duce *Zarã* contra
 gem *Judæ* venerunt cum exercitu
 quo decies centena millia milium
 trecenti currus numerabantur.
Asa habuit in suo exercitu portu-
 scuta & hastas de *Juda* trecenta
 de *Beniamin* verò scutiariorum
 gittariorum ducenta & octoginta
 lia. Omnes isti inquit Scriptum
 fortissimi. Neq; deerant plures
 ex aliis Tribubus, qui deserto
 ad Regem *Asa* Religionis causa
 fugerant, præcipue autem *Levi*.
 Stetit victoria pro *Juda*; exterriti
 sunt divinitus *Ethyopes* & in
 acti, quæ tamen illis salutem
 nam persecutus est eos *Asa*, & p̄

quicum eo erat usq; Gerara, aliquot die-
rum itinere, & ruerunt *Athyopes* usq;
ad intercessionem, quia Domino cadente
contriti sunt, & exercitu illius prahante,
Angelorum scilicet ministerio: qui eis
truci minacique vultu apparuerunt.
Prædæ fuit ingens copia, adeo, ut
Rabbini scribant, *Zaram* prædam *Se-*
sei ante sex & viginti annos, ex tem-
pli, regisque thesauris sublatam, hoc
prælio restituisse. Eandem pugnae
atrocitatem experti sunt *Philisthæi*,
qui *Athyopibus* se conjunxerant: quo-
rum idem urbes direptæ, & greges
propè infiniti abacti sunt an. m. 3095
ante Christum 958.

V. EXPEDITIO *Baasa* Regis Is-
raëlis contra *Asam* Regem *Juda* anno
3095. *Asa* 16. *Baasa* 14, quanquam ab
initio statim regni *Asa* arserit bellum
inter *Juda* & *Israëlis* Regnum, & flamma
belli nunquam prorsus extincta
fuerit; erat quippè bellum inter *Asa*
& *Baasa* cunctis diebus: fuit tamen unus
belli motus præ altero atrocior, præ-
fer-

fertim hoc anno, quando asce
Baasa ex *Thersa*, quæ erat sedes re
 ejus, in Judam, & obsedit urbem i
ma 40 stadiis Hierosolymis dista
 tem, eamque occupavit & mun
 tanto incommodo Regni Judæ, ut
 rem perficere potuisset, nullus tunc vel
 ingrederetur, vel egrederetur de Reg
 no *Asa*, qui ut consilium hoc distar
 baret, suis copiis & cœlesti auxilio
 diffidens *Syrorum* auxilia evocavit, &
Benadabum, quanquam æquali fede
 re Regi *Baasa* & *Asa* obligatum, in
 suas tamen partes auri copia promp
 ptâ è thesauris templi pertraxit,
 & contra *Baasam* induxit: factum
 que est, ut *Baasa* à *Rama* rem
 cto milite recederet; sed & *Benadabum*
 complures *Baasa* urbes expugnans, plu
 ricipem prædam obtineret, alteram
 invitis, alteram à volentibus Hebræis.
 Undè etiam *Asa* objurgatus à Prophe
 ta *Hanano* quòd stulte egisset, & ob
 lis propterea continuis in pœnam tra
 gitandus, esset. *Baasa* enim cum vici
 die.

dictam de Syris sumere non posset, omnes Machinas, quoad vixit, impendit ad *Asam* affligendum.

Basã interfecto, 4 annis *Amri* & *Tibi* de Regno *Israëlitico* disceptant, *Tibi* tandem succumbente.

VI. EXPEDITIO *Achabi* Regis *Israëlis* & *Beradab* Syri an. 3134.. ante Chr. 919. regnante in *Juda* *Iosaphato*.
 Causa belli fuit, negatum *Syris* ab *Achabo* tributum, ideo Rex *Syria* ingentem congregavit exercitum, in quo 32. Satrapæ, quos Scriptura Reges vocat: & progressus cum infesto exercitu, ad ipsam Metropolim Regni *Israëlis*, legationem misit ad *Achabum* cum tali injustissimo imperio, *Argentum tuum, & aurum tuum, meum est, & uxori tua, & filij tui optimi, mei sunt*:
 Itaque tam hos, quàm illa mihi tradivolo; officiosè quidem respondit *Achab*, *juxta verbum tuum* (inquiens per legatos) *Domine mi Rex, tuus sum ego, & tuasi anima mea*; putans hac urbanitate posse demulceri Tyrannum; verùm
 L 4 cum

cum is per alios legatos, traditione
 & urbis, & omnium, quæ in urbe
 erant, urgeret, ad defensionem con-
 optimates Israël, paraverunt vim
 repellere; ad hæc *Achabo* promittitur
 à Propheta (nomen reticetur in
 Scriptura) victoria contra *Syros*, quam
 hoc eventu obtinuit. Cum igitur pe-
 dissequi Principum Israël egressi es-
 sent ex urbe, nunciatum id est à specu-
 latoribus *Benedab* Tyranno *Syro*, ali-
 quam militum manum *Samari* egressi
 esse, quos ille jubet vivos com-
 prehendi, quâcunq; ex causa egressi
 essent. Hoc præceptum ex hostis con-
 temptu profectum, victoriam dedit
 Israëlitis. Cùm enim *Syri* vivos capere
 vellent, & à vulneribus inferre
 abstinerent, Israëlitaë omni animi
 corporis impetu irruerunt in hostes
 eosq; trucidârunt: Ita que initio pug-
 næ, ac turbationis, cædisque ab his
 pedissequis, facta, septem insuper
 raëlitarum millia erupere ex urbe
 seque turbatis *Syris* infuderunt, & tur-

bationi
 more, ex
 jecerunt
 cum pra
 superiori
 bitatus
 fas, i
 summa
 VII.
 dit adv
 diatè pe
 te, cum i
 sa prior
 cuperati
 verso pa
 tarum c
 greges c
 planitie
 Isthmis
 Copiis
 occasio
 tandem
 animos
 Syris au
 est *Bena*

bationi Syrorum succedente subito timore, exercitum totum in fugam coniecerunt. Postremo *Achab* quoque cum praesidiarijs fortissimis, ex parte superiore in fugientes timidos, & debilitatos irruens, ingenti strage graffatus, faustissimam victoriam consummavit.

VII. EXPEDITIO. *Benadad* ascendit adversus *Achabum* anno immediate post stragem acceptam sequente, cum immani iterum exercitu, amissa prioris anno spolia & honorem recuperaturus: quibus *Achab* ex adverso parva manu occurrit, ut Israelitarum copiae viderentur duo parvi greges caprarum praes *Syris*, qui totam planitiem prope urbem *Aphec*, Philisthaeis tum subditam, occupabant. Copiis utrimque per sex dies pugnae occasione praestolantibus, septimo tandem die pugnatum est, Domino animos & vires Israelitis suggerente, *Syris* autem subtrahente: victusque est *Benadad*, tanta clade suorum, ut

L 5 unâ

unâ eâdemque die centum millia
 vorum in acie interirent. Rexisti
 tu adactus fugit in *Aphce*: ibi cum
 ginti septem millibus post muros
 & stragis suæ reliquias tutaturus; sed
 eodem Deo impellente, qui olim a
 tubarum clangorem muros *Jerichu*
 tinos dejecit, muri quoque *Aphce* cum
 propugnatoribus suis in præces ab-
 iere, & *Syros* obruerunt. Qua novitate
 de affectus *Benadad*, vitam per legatos
 humiliter & suppliciter rogavit
Achabo, & impetrat; videns enim *Achab*
 humiliatos *Syros*, facis crura
 lumbos suos, & funibus è collo de-
 missis, humiliatos ante se, paratos
 si is vellet, & juberet, suspendi
 ire, humanitatem eis spe & opum
 majorem exhibuit (nihil enim est
 ferabilius, & commovendis ad
 rendum animis aptius, quam ex be-
 miser) Respondit ergo *Achab* sup-
 citer projectis: si *Achab* vivit frater
Benadad, ite & adducite eum ad me: quod
 cum factum fuisset, afflictam Regi
 col

conditi
 cnyrum
 in hom
 na clem
 into fce
 reprehe
 nam A
 nam rep
 Postha
 ducerent
 tra Israe
 cus ad D
 bus victo
 nim, in
 idis sup
 regno su
 erant in
 Regni Mi
 que dixe
 bus, &
 cum mo
 pertine
 ta Aph
 tum su
 montib
 VII
 animis
 & Ach

conditionem miseratus, levavit eum in
 curru: suum. Non placuit tamen Deo
 in hominem morte dignum importu-
 na clementia; sed postquam virum
 in foedere vivum dimisisset, severe
 reprehendit per Prophetam, & ani-
 mam *Achabi* pro anima *Benedad* in pec-
 nam reposcit.

Posthac *Syri* ut *Benedad* Regem suum in-
 ducerent ad bellum redintegrandum, con-
 tra *Israëlitas*, acceptum ab *Achabo* dede-
 rus ad Deos *Israëlis* transtulerunt, à qui-
 bus victos fuisse *Syros* mirum non esset: *Dij*
enim, inquebant, *Montium sunt Deorum,*
ibi superaverunt nos, potentes scilicet in
 regno suo: nam *Samaria*, *Bethel*, & *Dan*,
 erant in montanis, & omnia excelsa loca
 Regni *Israëlitici*, plena erant simulacris, ita-
 que dixerunt pugnandum esse in campestri-
 bus, & tunc *Syris* facilem fore victoriam,
 cum monticularum Deorum jura eò non
 pertineant. & hoc delirio persuasi *Syri* jux-
 ta *Aphic* in planitie *Galilææ* sitam, exerci-
 tum suum constituerunt, metuentes sibi à
 montibus, & monticolis Diis.

VIII. EXPEDITIO. Hanc junctis
 animis & viribus susceperunt *Josaphat*
 & *Achabus* Pseudo-Prophetis *Baalis*

uno ore mendacium prophetantibus repugnante autem *Michaa* Prophete Domini, & exitum belli infaulte prænuntiante. Inter Prophetas *Baal* præcipuus, & omnium nequissimus fuit *Sedecias*, qui cornua sibi fecerat ferrea, & capiti imposuerat, ad *Achabum*: dicens. *His ventilabis Syriam, nec deleas eam.* & hic indignatus *Iosaphat* & *Achabi*, confessu, mendacij à *Michaa* argui, acceptam ulturam injuriam, alapa ei pro veritate dicitur: & *Michaas* insuper (sic præcipiente *Achabo*) in carcerem inductus: partim ut è manibus Pseudo-Prophetarum, quorum bilem commoveretur: riperetur: partim, ut, si expeditio *Syria* felicem fortiretur eventum, mendacij convictus, supplicio afficeretur. Neglecto ergò vate, profecti sancto *Rege* adversus *Syros*, & similes aleam belli dimicantes, temeritatis poenas dederunt; *Achab* enim sagittis confossus, & *Iosaphat* vix fugam elapsus.

sus, graviq; suorum damno afflictus, in Jerusalem reversus est: ubi Deo jubente mox objurgatorem habuit *Iehu* Prophetam, dicentem: *Impio prabas auxilium, & bis qui oderunt Dominum, amicitia jungeris, & idcirco iram quidem Domini merebaris, sed bona opera invenia sunt, eo quod abstuleris lucos de terra Juda, & preparaveris cor tuum ut requireres Dominum Deum Patrum tuorum. 2. Paralip. 19. c. 2. v.*

In hoc praelio memorabile, quod *Achab* habitum mutaverit, ne Rex agnosceretur, ut tanto tutior esset à *Michæa* vaticinio. Consilium enim *Syrorum* didicerat de uno Rege *Israëlitarum* invadendo (sic præceperat *Benedad* triginta duobus principibus curruum) quæ causa fuit, ut omnis moles & impetus hostilis in *Iosaphatum* regio cultu ornatum, quasi ille *Achabus* esset, irrueret, quo in periculo *Iosaphat* cum clamore Dominum invocavit, & *Syri* agnito *Iosaphato* averterunt se ab illo, *Achabum* quærentes, neque is evasit, quanquam sub veste *Syros* lateret oculos tamen Domini non elusit, neque effugit; nam dirigente Domino, gregarius quidam miles, nihil minùs, quam de feriendo *Achabo* cogitans, telo eum

cum ita percussit, ut brevi cum sanguine animam impiam evomeret.

IX. EXPEDITIO. *Joramus* Israël an. m. 3139. ante Christ. corrogatis Regis Judæ & Idumæum copiis auxiliariibus *Moabitarum* disfragos bello aggreditur, & in ea angustias obfessum Regem *Moabitarum* redigit, postquam acie percussisset, ut proprium filium suum super muros in omnium oculis juglaret, & Diis immolaret ad movendam commiserationem in hostibus suam, etiam tactus *Joramus* cum exercitu perfidione urbem solvit, arbitratus, quod erat, se Regem miserum ad hujusmodi necessitatem & desperationem compulisse, quasi in se suosque aliquid pars tanti criminis redundaret. Obsequio igitur soluta reversi sunt unusquisque in regionem suam.

X. EXPEDITIO. *Moabitarum, & Idumæi* congregati adversus *Josaphatum* (quod ipse *Joramus* detra-

buerit, & *Moabitas* clade afflixerit) ingenti apparatu movent an: m. 3143. *Iosaphato* autem, cum suis, recurrente ad Dominum, & voce consonâ orantibus Psalm. 135. *Confitemini Domino quoniam in aeternum misericordia eius,* Dominus vertit infidias gentium contra semetipsas. *Moabita* enim audito *Iosaphati* adventu, idoneo in loco ei infidias struxerunt, in quas alii de eodem hostili exercitu temerè illapsi, creditiq̄e hostes, se mutuò oppugnarunt, dumq̄e alii aliis utrimq̄e supervenirent, non priùs pugnare destiterunt, quàm *Idumai* (Confœderati scilicet) profligati ceciderint: *Ammonita* enim & *Moabita* adversus eos insurrexerunt, rati fortassè eos favere *Iosaphato*; cumq̄e hanc cædem perpetrassent, versi etiam in seipso (rixâ temerè subortâ) mutuis concidère vulneribus. Hujus comædiæ ex colle Spectatores fuerunt Judæi, victores, facti sine prælio, veneruntque ad detrahenda spolia mortuorum, cæteramq̄;

ramq; prædam, quam vix triduo
ferre potuerunt.

XI. EXPEDITIO. *Benadab* in
Syria ulturus dedecus à *Ioram* multi-
tudes illatum, ac præcipuè frendens
contra *Eliseum* (quem arcanorum loco-
rum divinitus conscius inspectorem
oderat, ac metuerat) potenti exerci-
tu *Samaritam* obsedit, an. m. 3147, an-
te Chr. 906, & eousq; pressit, ut
put asini venundaretur 30 argenti,
id est 110 francorum pretio, & lac-
cus columbæ aquâ dilutum adhibe-
retur in cibum, & matres quoque pro-
les suas coctas latranti stomacho
gererent. Adfuit tamen in rebus
operatissimis salus à Domino, pro-
nuntiata ab *Elisao*: tantus enim
repentè metus exercitum *Syrorum*
rui, ut præcipiti fugâ omnes avo-
rent, arma annonam, pecora, vel
spolia & castra universa *Samaritam*
ripienda post se relinquentes, & præ-
clare secum agi existimantes, si modo
vitam conservarent, seseq; utili fugâ

eriperent, manibus Regum (Hethæ-
orum puta Cypriorum, Cretenfium,
Ægyptiorum,) quorum irruentium
currus, & equites, audiisse, sibi vide-
bantur: sic Deus, dimicavit contra
hostes suos, illudente fonitu cœlesti-
um armorum, curruum & equorum.
Fugæ hujus nuncij fuerunt leprosi, qui
certâ morte, quâ illis *Samaria* p̄eun-
dum fuisset, in incertam commutatâ,
ad *Syros* transfugerunt, & in castris
eorum omnia vacua esse repperunt.

XII. EXPEDITIO. 3150. *Ioram*
filius *Achab* auditâ morte Regis *Syria*
consilium suscepit de repetenda *Ra-
moth Galaad* cû Rege *Judæ Ochoziâ* ex-
peditionis socio, urbem oppugnat, a-
criter resistente *Haçæle*; Rex ipse *Io-
ram* multis vulneribus affectus bel-
lum deserere, idq; Duci suo *Iehu*
conficiendum committere coactus est;
Ochozias etiam à prælio confestim
Hierosolymam se proripuit, *Ramoth*,
quidem interea expugnata est, sed
quia tempus & occasio aderat *Achabi*
fami-

familiam in scelerum punitionem
ditus delendi, intermissa est à *Iehu*
oppugnatio, & ipse juxta mandatum
Domini inunctus prius à Propheta
Regem, & ab exercitu & ducibus Re-
Israëlis acceptatus, cœpit agere tra-
gœdiam illa excisione totius Domus
Achab funestissimam simul & justis-
simam; relicta enim *Ramoth* & circa
oppugnatione cum exercitu felix
venit in *Iezrael*, ubi ægrotabat *Iehu*
ex vulnere, & ad quem visitandum
Ochozias descenderat, ibique impo-
tos ad resistendum ambos Reges oc-
cidit, perrexitque eodem impetu
dictæ & zelo divinitus mandata
tionis in *Iezabelem*, in 70. filios *Achab*
omnesque nefariæ stirpi conjunctos
severe, nullo prorsus ex amplissima
giâ familiâ superstite relicto, ut
inveniretur, qui titulo affinitatis, et
consanguinitatis, ad regnum aspi-
posset. De his mentio facta est supra
in *Achabo*, *Ochozia*, *Iehu* & *Atalia*.

Omni
edidit le
omnes
capita i
vos duo
populo
nore mu
dite, c
mandan
Iehu pro
nei obt
tot viri
runt, ic
fuisse cr
ignari le
Iehu, m
executi
strinxer
His ca
Iehu cœ
sive Ple
tâ enim
solenne
unum or
atque in
ro, ut e
mo usq
deorsum
ambula
supra ve

Omnino tragicum & atrox spectaculum edidit *Iehu*, quando unâ nocte iussit occidi omnes filios *Achabi* numero 70, & eorum capita in cophinis collata, atque in acervos duos congesta, juxta portas *Ierusal* populo exposuit; etsi autem in hoc facinore multorum innocentum, ut par est credere, cades contineretur, in eo tamen mandando aut exequendo scelus absuit, si *Iehu* propositum habuit unius Dei voluntati obtemperandi, sique optimates, qui tot viris evocandis operam suam impenderunt, id facinus divino decreto imperatum fuisse crediderunt; si verò metu adacti & ignari legitimæ potestatis, & vocationis *Iehu*, mandatum, quod injustum putabant, executi sunt, gravi omnes crimine sese obstrinxerunt.

His credibus *Achabitarum*, addita est à *Iehu* cedes truculenta, sed iuxta *Baalitarum* sive Pseudo-Prophetarum *Baalis*; proposita enim parricidii omnes convocavit ad solenne sacrificium *Baalis*; venerunt ergò ad unum omnes, ne pro incerto malo certum atque indubitatum subirent, tanto numero, ut capacissimum templum *Baalis* à summo usque ad summum repleretur, sursum deorsumque in superioribus & inferioribus æbulacris. Iussit quoque *Iehu*, eos, qui supra vestes erant, universis servis *Baal* pro-

proferre vestimenta cultui impio debent
sed & pecudes aderant, quas illi sibi
ficaturi videbantur: & has quidem de-
lam esse volebat *Iehu* ad perdendos fac-
culos. Omnibus igitur ad sacrificium
ratis & accinctis, ingreditur *Iehu* cum
nadab (vir iste erat justus & rectus filius
Rechab, quem ad hoc spectaculum irrita-
verat, & secum adduxerat) iussitque ut
si quis fortè adesse de servis & Prophetis
Domini inter hos *Baalitas*, ille egressus
tur. His dictis egressus Rex, templi
omnes munivit fortissimis viris, præcepit-
que sub pœna capitis, ne quemquam de-
gignibus servis *Baalis* elabi permittent.
Ergo *Baalita* certatim sacrificare incipit
pluribus locis atque altaribus, tùm
percussores immittit, qui stricto ferro
congestam ingressi turbam, à dextris
nistris punctim cæsimque horrendo clamore
vociferantes percusserunt omnes, & ca-
davera eorum foràs projecerunt, ut qui
inter occisos latere posset. Post hæc
sancto furore defævitum est in idola,
tuas & templa passim à *Iexabolo* & *Ami*
ædificata, ut cum impia stirpe *Achab*
pios quoque cultus *Baalis* porsus è regno
Israëlis exterminaretur. Et hoc quidem
fine coronata est hæc *Iorami* expeditio
contra Moabitas, iusto Dei iudicio eodem
exc

excidio
stros f
tam glo
tirpand
iterum
Deo &
litione
gum, ip
berit.

XI

ante C
tà Ger
ercitū
regnar
reudas
mo in
ausi re
multit
nem
enim
micn
ria p
quæ
quod
argen
in ten

excidio, quod machinabantur alijs in au-
ctores suos redeunte. Sed & *Iehu*, quan-
tam gloriam in hac expeditione suâ pro ex-
tirpanda idololatria promeruit, tantam
iterum maculâ contaminavit se, coram
Deo & hominibus, quod meticulosâ am-
bitione vitulos aureos præcedentium Re-
gum, ipse quoque cultu publico profecutus
fuerit.

XIII. EXPEDITIO an. m. 3187.
ante Chr. 866. *Hazael* Syriae Rex cap-
tâ *Geth* ascendit cum toto robore ex-
ercitus sui adversus Jerusalem an. *Ioas*
regnantis 31. ad manus tamen conse-
rendas prælium non devenit, & ne-
mo interfectus est: sed Judæi non
ausi resistere cum Rege suo *Ioâ* tantæ
multitudini, ingenti pecuniâ obsidio-
nem urbis redemerunt: vehementer
enim extimuit *Ioas*, quia noverat se ini-
micum esse Deo, ideoque omnia dona-
ria pretiosa tam argentea, quam aurea
quæ *Iosaphat*, *Ioram*, *Ochozias* & ipse
quoque *Ioas* obtulerat, & universum
argentum quod inveniri potuit, tum
in templo Domini, tum in palatio
Regis,

Regis, collegit, abstulit, & militibus
zælis Regi Syriæ, quibus ille accessit,
 recessit ab *Ierusalem*, rediturus, in
 ri sacra fames ad iterandam expeditio-
 nem exstimulatura est: cuius causa
 aditum tam regis quam populi pec-
 cata patefecerunt.

XIV. EXPEDITIO an. 319, *Ierusalem*
 regnantis an. 37. Post *Zachariam* Pro-
 phetam & filium *Joiada* (qui nefarius
 ligionibus, quibus *Ioas* lucos auro-
 rum Deos sequebatur, adversabat, &
 in ipso tēpli vestibulo lapidibus con-
 tus fuit) excitatus à Deo in punitione
 tanti sceleris rediit. *Syrus* Successor
zælis in Judæam, cum non magis
 bellatorum manu, tamque invalidus
 ut Hierosolymam obsidere non possu-
 tisset, nisi Dominus, (qui à *Judæis*
 relictus erat,) Syris animos & acri-
 tatem, *Ioas* autem & *Judæis*, qui
 infinita multitudo, cum principibus
 suis, & tota aula sua obviam se
 procefferat, segnitiam & pavorem
 fudisset; pugnatum enim est segnitiam

& infeliciter à numerosissimo exercitu, Syriq; victores cunctos principes Judæ interfecerunt, universamq; prædam debellati exercitûs obtinuerunt, quam miserunt Regi *Benadad* Damascum: in *Joam* quoque ignominiosa iudicia exercuerunt, vulneratum & vinculis tractum adegerunt, ut auro omni sacro & profano, quod Hierosolymis habebat, sese redimeret, quem in suis languoribus (ob multiplicia vulnera, quanquam non lethalia) jacentem reliquerunt, neq; Damascum, ut poterant, pertraxerunt, Domino pœnas & clades pro arbitrio permittente & attemperante.

XV. & XVI EXPEDITIO AN. M.

3205. *Amasia* in Juda regnantis 9. & *Joas* in Israël 11. *Joas* Rex Israël memor vaticinii *Elisai*, quod moriens ediderat de victoria à *Syris* reportanda, & ad fidem vaticinio habendam suscitatione mortui per contactum ossium Prophetæ confirmatus, (ut regnum quoque suum, quasi à morte ad vitam

vitam revocaret) audacter convocavit
 populum suum, collegit militum
 quantum Syri per clades 50. an-
 rum reliquum fecerant, & movit
 versus Syros, rebus tunc omnibus sup-
 riores: ubi convenere in *Apher*, utrim-
 que perstreperantibus tubis concurre-
 tur, pugnatur, funduntur, steruntur
 mactanturque Syri catervatim, & Is-
 raelitæ victores campo ac castris po-
 titi, partem aliquam regionis sue re-
 cuperant, beneque animati frumen-
 tum Syrorum arma in proximum an-
 num præstolantur. Et redierant illi
 vertente anno accensi a vitæ gloriæ re-
 cuperandæ, & acceptæ nuper igno-
 minie obliterandæ desiderio; Illu-
 litas autem vice versâ divina
 promissio & ex victoriâ auctum, cor-
 porum æque ac animorum robur
 pellebat ad bellum auspice celo
 dintegrandum. Pugnatum itaque
 secundò est, iterumque Syri graviter
 damno, majoreque ignominia devicti,
 ut *Ioas* reliquas civitates, quas amiserat

at *Iacobaz* pater, facili negotio recuperaret.

XVII. & XVIII. EXPEDITIO an. m. 3208. *Amasia* contra *Idumaos*, & rursus ejusdem an. m. 3210. contra *Joam* Regem *Israëlis*. De utraque facta est mentio in *Amasia*, titulo de Regibus.

XIX. EXPEDITIO *Ieroboami II*, Regis *Israëlis* ann. 3212. Eò redacti erant *Israëlitæ*, nusquam ut prodire audent hostibus totis campis latè dominantibus; *Ieroboam* igitur benè animatus à Propheta *Iona* expeditionem suscepit adversus *Syros*, qui regimen *Galaad* trans *Jordanem* adhuc tenebant, præhisq; ita feliciter eos fatigavit, ut omnibus iis terris spoliaret, quæ eis montem *Libanum* à Septentrione à primis temporibus *Josue* *Israëlitæ* possederunt, videlicet ab *Emath* usq; ad mare *morcuum*, meridiem versus, ubi, quondam *Sodoma* & *Gomorrah* conflagrârunt; sed hæc pluribus annis peracta sunt, quæ hoc anno à *Ieroboam*

M boam

boamo inchoata fuerunt. Tam si
nati autem successus non pietati
boa, sed miserationi divinæ erga
num Israël adscribendi sunt; *boam*
boam enim sicut patres ejus secta
est cultum vitulorum.

XX. & XXI. EXPEDITIO an. m. 3229. Hanc suscepit *Ozias* veluti ca-
tulus leonis Judæ incalescens; mul-
tū enim hactenus attrita jacentes
Judæ; igitur restaurare regnum ab
Adumais exorsus est hoc anno ho-
gesimo, & animante atq; successu
eundante Deo occupavit *Elath* &
stituit ditioni Judæ, anno autem
quente collegit supra trecenta milia
militum præter bis mille & sexcenta
eorum Duces, & recuperavit *Lod*
& *Geth* & *Azotum*, & *Iabnum*
Jamnum maritimam portuq; celeberrimam
& munitam civitatem.

XXII. EXPEDITIO an. m. 3230. Hæc fuit conjuratorum *Arbacis* &
lesi Chaldæi, adversus *Sardanapalum*
in qua expeditione variante fortuna

Sardanapalus iteratis per suos victoriis roboratus, sed ab eisdem conjuratis redintegrato robore in Niive tandem per biennium obsessus, & turpi sui & urbis excidio periit. De hoc dicitur in *Sardanapalo* titulo de Monarchis

XXIII. EXPEDITIO an. 3265.

Manabemi contra *Thapsam*, dictum de hoc in *Manahemo*.

XXIV. EXPEDITIO an. 3279.

Thyglathalsaris contra *Israëlitas*, in qua duabus tribubus cum dimidia trans Jordanem, cis Jordanem autem tota tribu *Nephtalim*, quæ *Galilæam* superiorem habitabat cum omnibus regionibus & civitatibus harum tribuum spoliati & diminuti sunt a regis *Phacee* tertio, qui causam dedisse videtur huic calamitati renuens pendere tributum à *Manahemo* patre *Phul* promissum. Translatæ autem sunt istæ tribus ad *Medos*, qui & ipsi tunc temporis subditi erant *Assyriis* aliq; in habitationes *Israëliitarum*

ex *Medis & Assyriis* aliisq; genti
transportati.

XXV. EXPEDITIO an. 3292
Ioatham contra *Ammonitas*, quos
vente Numine subjugavit, & grava
re, quàm antè obligatos tributo ce
nuerat oppressit, nimirum in singulis
annos centum talentis argenti, id est
quadringentis & duodecim Franco
rum millibus præter 10000 coros
tritici, & totidem coros hordei, quibus
corroboratus est Ioatham, ut quid
direxisset vias suas coram Domino In
suo. 2. Paral. 27.

XXVI. & XXVII. EXPEDITIO
an. 3293 duorum Regum Confœderatorum,
scilicet *Rasin* Regis *Syriae* & *Phacee*
Regis Israël adversus *Achaz* Regem
Judæ, cum *Assyriis* confœderatum.
In priore bello didit Dominus Deus
Achaz in manu *Rasin* Regis *Syriae*,
qui percussit eum, & prædam cepit
de ejus imperio, & abduxit *Damascum*.
In posteriore autem prælio traditus quocumque

est *Achaz* in manus Regis Israël, & percussus plagâ grandi; occidit enim *Phace* filius *Romelia* de Juda 120 millia indieuno, omnes viros bellatores, ceperuntque filii Israël de Juda 200. millia mulierum, puero. um & puellarum, & infinitam prædam & pertulerunt eam in *Samaritanos*.

Egregium facinus in hac expeditione Israëlita patrârunt, venienti enim exercitui victori occurrit *Oded* Propheta, & inhibuit ne captivos abducerent in servitutem, metu imminentis à Deo ultionis, nec irrita fuit oratio Prophetæ, remiserunt enim omnes captivos liberos, eosque necessario comœatu liberaliter pro via instruxerunt: laudabili & imitando exemplo in æstu exultantis fortunæ, positos mandati divini limites non transiliendos esse victoribus.

XXVIII. EXPEDITIO an. 3295 & 96 iterum Israëlitarum & Syrorum adversus Judam. *Rasin* enim & *Phace* præteritis victorius ad audaciam erecti, gemino exercitu Hierosolymam obsident, sed dispare fortunâ; evocati enim ab *Achazo* Assyrii, primò

M s Rasin

Rasin in acie congressum vincere
occidunt; deinde Phacoe à Syr-
fertum in sua redire compellunt,
ab Oseâ filio Ela per prodicionem
quoque interfectus est, & juxta E-
verbum *dua titionum fumiganum ta-*
da extincta sunt Assyriorum fluvii
innadante. Theglathalasser interim
pro operâ præstitâ ab Achaz nono-
rificè Hierosolymis exceptus cum A-
chazum, tum domos principum atque
etiam templum thesauris, tam sponte,
loco mercedis, oblati, quam volente
opponere se nemo ausus erat. Jent-
liat, & utrumq; Regem Judæ & Philis-
tis vestigalem sibi mancipat, ut
cerent verum esse, quod *levetur* in
nat: *Maledictus homo, qui confidit*
homine, & ponit carnem brachium su-
um, & à Domino recedit etc. etc.
Psalm.

XXIX. EXPEDITIO an. 3299 &
3299. Judæis tot cladibus attrita
umphârunt Idumæi & venerunt in reg-

num Judæ vi magnâ, percusseruntque
in eo multos, & ceperunt prædam
ingentem, sed & Philisthæi eâdem oc-
casionè usi diffuderunt se per omnes
urbes campestrès ad meridiem, tri-
bus Judæ, positas, easq; cum pagis oc-
cuparunt, & habitaverunt in eis, *Achaz*
nequicquam audente, sed *Affyrus*
continuum tributum ignominiosè
pendente, quod idem *Osee*, Rex Israë-
lis præstitit.

XXX. EXPEDITIO an. 3310,
Ezechia adversus Philisthæos, quo-
rum jugum fortiter excussit, & omnia
ab *Achazo* perdita recuperavit.

XXXI EXPEDITIO an. 3312.
Salmanassar adversus *Oseam* Israëli-
tarum regem tributum renuentem;
fuit hæc expeditio omninò fatalis reg-
no Israëlis, captâ siquidem *Samariâ*,
an vi, an deditiōe, ex Scriptura non
constat, Rex ipse victus in carcerem
missus est, & regnum funditus ever-
sum, *Affyrus* interea contra *Moabitas*
M 4 & con-

& contra *Tyrios* æquali felicitate
gerentibus & passim armis præval
tibus.

XXXII. EXPEDITIO an. 333

Sennacherib Assyriorum Regis contra
Ezechiam Regem Judæ tributa negan
tem. Malè cecidit expeditio hæc
tùm *Ægyptiis*, tùm *Judæis*; horum
enim urbes plurimas cepit, ipsam
tamen Hierosolymam non oppugna
vit, *Ægyptiis* domitis reversurus. De
clade autem *Ægyptiorum* vacillan
tus est *Esaias* nudus incedere iussus,
eamq; tantam fuisse *Sanctius* scribit
cadavera *Ægyptiorum* & *Æthyopia*
cum his confœderatorum, quos *Ab*
rii ceciderunt, multitudine vias con
sternerent eisq; tùm in montibus vo
lucres, tùm in campis carnivora
lucæ integram hyemem æstare
pascerentur. Ad eò ergò feliciter do
mitis *Ægyptiis* & *Æthiopiis* restitit
Sennacherib in Judam, oblectat
bem sanctam, sed expertus est unum
Et Angelum tam atrociter & fortiter

percipientem, ut Assyriorum 185 mil-
lia extincta jacerent in castris, & om-
nibus rapinis ac prædis, quas multo-
rum annorum victorijs ab Ægyptijs
Judæis & Israëlitis Assyrij retulerunt,
nunc Judæi, ulciscente Domino, po-
tarentur; & indè magna etiam ex par-
te divitiæ illæ, quas *Ezechias* postmo-
dum imprudenter ostentavit.

XXXIII. EXPEDITIO an. 3344

Merodachi adversus *Manassem* Regem
Judæ, à quo cum tributum ingens ex-
posceret, isque renueret arma in ip-
sum movit, tantoque prædæ recupe-
randæ ardentior, quanto majorem ja-
cturam passus fuerat *Sennacherib* An-
gelò percussente, & quò majores the-
sauros *Ezechias* legatis ostentaverat,
neque spe suà deceptus est, *Manassem*
enim (an per vim, an dolum incertum
est) cum præcipua nobilitate capti-
vum accepit & vinctum cum auro &
argento in Babyloniam perduxit.

XXXIV. EXPEDITIO an. 3346

Merodachi Nabuchod; adversus Bethu-
liam

M 5

liam cui expeditioni præpositus
Holofernes à *Juditha* obruncatus
 quo mentio fit in *Juditha* titulo de
phetiâ & Sanctitate claris.

XXXV. EXPEDITIO an. m. 34
Iosia Regis Judæ adversus *Pharao*
 Ægyptium ob pacificum transitum
 per terram Judæ tentatum, insula &
 fatalis *Iosia*, qui in pugna sagittis vul-
 neratus interit. Insuper etiam præ-
 genitus ejus *Ioachaz*, ab eodem *Pha-*
raone, cum à *Nabolfare* confecto
 prælio reverteretur, per speciem con-
 troverfiæ amicè componendæ, dolo-
 se captus, & in Ægyptum abductus est.

XXXVI. EXPEDITIO an. m.
 3429. Chaldæorum contra Ægyptum
 os, cujus exitus fuit Ægyptus luctu-
 sissimus, totam enim regionem, quæ
 Euphratem & rivum Ægypti inter-
 cecit, Chaldæi occuparunt.

XXXVII. EXPEDITIO an. 3437
Nabuchodonosorus adversus Tyrum,
 & inde contra Jerusalem ob negatam
 à *Ioakimo* tributum, quam aliquot
 men-

mensibus obledit, & tandem, jurisjurandi religione interpositâ, pacificum fore ingressum suum, à loakimo eum copis intra mœnia admissus est, at ille recipere, inquit Josephus, non servavit fidem; sed florens juventutis Hierosolymitana una cum ipso Rege interfecit. In corpore loakimi inventæ sunt notæ quædam, quæ ostendebant eum aliquis idoli stigmaticum fuisse, quales non raro in magis & maleficis repetiuntur.

XXXVIII. EXPEDITIO an. m. 3444. Nabuchodonosoris adversus Sedeciam propter defectionem ejus à Chaldeis, & contra Ægyptios, qui Judæis opem laturos, advenerant, quorum adventu Jerosolyma quidem obsidione soluta, post cæsos autem Ægyptios, arctius per duos annos propè cincta & occupata est. Sedecias captus exoculatus & Hierosolyma igne deleta cum templo, Judæis in servitatem Babyloniam abductis, regnum Judæe funditus ever-

sum est, de hac calamitate plura in
eventus tragicos.

XXXIX. EXPEDITIO an. m.
3451. ante Chr. 602. *Nabuchodonosor*
contra Ægyptum. fuit hæc expeditio
velut torrens bellorum, & victoria-
rum, quibus *Nabuchodonosor* imperi-
um suum in omnes longè lateque-
regiones dilatavit; primo enim Ægyp-
to subjugatâ, & domitis Æthiopicis
indè reflectens iter, *Idumæos, Philistin-
os, Moabitæ, Ammonitæ, Israëlitas,
Agarenos, Tyrios, Sidonios, Syros & A-
rabes,* & Insularum Mediterranei ma-
ris incolas, cæterosque circumquaque
populos cladibus & servitute oppre-
ssit, *Ninivitas, Medos, Elamitas, Assy-
rios, Armenas, Hircanos* suis adu-
meravit triumphis, imò turbis militum
maximis exercitibus suis perflavit, &
pervasis summa celeritate duorum me-
norum spatio (exceptâ Europâ) orien-
tum penè Orientem, Occidentem, Sep-
tentrionem atq; Meridiem donec tot

domi

domitor populorum, similis fieret tan-
dem jumento insipienti.

XL. EXPEDITIO an. | m. 3462.

Chaldaeorum Duce *Nabuzardan* contra
Egyptios denuò rebellantes, quã
proprus attriti sunt, ut nullum post
hac Regem proprium haberent usque
ad *Ptolomeos*, & in reditu simul factum
est quasi spicilegium Judæorum, ab-
ductæ scilicet sunt illæ reliquæ Ju-
dæorum à *Chaldæis*, ad quas *Baruch*
librum cum pecuniis ad sacrifican-
dum ex *Babylonia* miserat, ut Judæa
nunc penitùs desolata remaneret, jux-
ta vaticinium *Jeremia*.

XLI. EXPEDITIO an. 3516. *Cyri*

Perlarum & *Darij* Medorum Regis
adversus *Chaldæos*, quã expeditione
occupata est *Babylon* & excisa est
Monarchia *Babylonica*; de qua men-
tio facta est in *Balthasare*.

*Expeditiones quadam belli-
ca in profanis historicis celebriores.*

V *Ariarum* gentium bella in hac æ-
tate

tate exarserunt, vel libidine donandi vel regna nova fundandi, & res propagandi avarâ cupiditate. In quibus in profanis historicis nihil conueniri potest. Itaq; ea hic tantum commemorantur, quæ & certiora, & magis ad Romanam rem amplificandam pertinere videntur.

Bellum Messenios inter & Spartanos exarsit, ut *Pansaniæ* refert an. m. 3311. *Amphisiâ* urbe captâ, & ad annum 20. productum fuit.*

Bellum secundum *Messeniorum* Spartanorum exarsit an. 3368. *Alphomene* Duce fortissimo Messeniorum & *Tyrtao* Poëta Atheniensi, Duce Spartanorum i. Cœpit ab *Ira* oppido Messeniorum exciso, & undecimo anno postquam obsideri cœpit, expugnatum & quis credat potuisse Poëtam *Tyrtaum* vincere fortitudinem *Aristhamonem* militis pugnacissimi? victus tanta est *Aristhamones*, post patrata fortitudinis supra mortalem prodigia, cap-

tus, vulneratus, tortus & morti applicatus est, tandem tamen, ut mortem evaderet, fugere coactus est in *Siciliam*, ubi *Zancban* urbem occupavit, & *Messanam* dixit.

Bellum *Romuli* adversus *Numitorum*, quod fuit urbis belligerosæ initium, & ferreæ monarchiæ bellis contrahendæ & amplificandæ præludium: quod sic contigit an. m. 3302.

Pascebant greges *Romulus* & *Romus* sub *Fanulo* nutritio, eodemque regionum pecorum Magistro, cum inter pastores *Amulij* & *Numitoris* (quem *Amulius* regno spoliaverat quidem, ut amicum tamen honoraverat) exorta est pugna, ita, ut ad vulnera & cædes res progredieretur, & quidem pastoritia *Numitoris* manus victa succubuit, cumque robore bellicosus *Juvenibus Romulo* & *Romo*, præpollere non possent ad dolos conversi sunt; *Romum* igitur ex insidijs interceperunt absente *Romulo*, & *Albani* perduxerunt apud *Amulium* Regem de vi illata & cædibus accusantes. Tum *Amulius* juvenis formâ & bellicosâ indole permotus, ut morti *Romum* eriperet, & simul agrestium cateris satisfaceret, ad *Numitorem* vinculum transmittit, ejusque arbitrio puniendum.

endum reliquit: Quod *Romulus* inaudē
 & simul à *Faustulo* nutritio natiuitatis
 ortum, & stemma, sub hoc ipsum temp
 edoctus, cum magno pastorum apparatus
 giam domum *Amulij* evertere molitur, qui
 in ausus ipsa *Numisor* (qui pridem *Amulij*
 Tyrannidem excutere, cogitaverat) opem
 suam manumque confert, & agmine con
 flato, ijsque quos *Romulus* ad vindicandum
 fratrem suum è manibus *Numisorij* college
 rat, conjunctis, felici eventu *Amulij* opp
 rimunt & occidunt, quo subiato *Roma*
 libertas, & *Numisorij* regnum *Albanum* re
 stitutum est; tenuit illud *Numisor* penes
 nium, quod superstes adhuc vixit, & nepo
 nibus, nepotibus suis *Romulo* & *Remo* quā
 potuit ope in parandā propria ditione
 vāque urbe condendā præto fuit; quem in
 finem agros eis assignavit eosdem, in qu
 bus pueritiam sub *Faustulo* traduxerant,
 populi sui (ut sic regnum suum hominibus
 maximè illis, quos de fidelitate sibi pre
 standā suspectos haberet, exoneraret) par
 tem magnam attribuit, quos inter plebe
 plurimi, & quod fieri solet in migratione
 bus non pauci etiam ex optimatibus nobi
 les, Troiani quoque generis nobilitati
 quique (ex quibus aliquot gentes ad bo
 stram ætatem supersunt) 50 ferme transi
 numerabantur. Pecuniam, arma, fru
 menta
 siquid
 cebat
 tante
 ba pop
 Palan
 gen
 dit,
 mular
 utraq
 rentur
 & Ro
 giffie
 Mona
 trita
 Be
 suan
 gemi
 misq
 malu
 cupi
 dit,
 cep
 tum
 dict
 idon
 verfi

menta & jumenta deportandis oneribus, & siquid aliud ad constructionem urbis conducebat, illud ab *Amulio* liberaliter suppeditante, in viam acceperunt. sic educto ex *Alba* populo, miscuerunt se, quotquot circa *Palantium* & *Saturniam* reliqui erant indigenæ, divisâ in duas partes omni multitudine; quod expedire sic videbatur ad æmulationem excitandam, certante inter se utraq; parte, cujus opera citius absolventur. Hæc *Dionysius* ait se ex Græcorum & Romanorum scriptis summâ curâ collegisse, & hæc occasio condendæ urbis ac Monarchiæ ferreæ, bello natæ & innuita:

Bellum *Romuli* adversus fratrem suum *Remum*. Cùm populus collectus geminum haberet Ducem, ætate animisque & genere pares, mox avitum malum præeminendi, & dominandi cupido animos incessit, quæ se prodidit, cum de loco urbis condendæ disceptaretur, *Romulo* designante *Palantium*, *Remo* autem collem *Remuriam* dictum, ceu urbi muniendæ magis idoneum, præoptante. Quâ in controversia apparebat, utervis dum cederet,

ret, eundem alteri in omnibus de-
 cepturum esse. Igitur augurio con-
 tentionem dirempturi, constituunt
 impofterum obtemperandum, cui au-
 gurium fauiffet. *Palantium* de manu
Romulus, & *Remurium* collem *Remu-*
 cum suis conscendit. *Sex Remus*, (ca-
 nit Ovidius) *hic volucres bis sex, videt*
ordine pacto. Vidit uterque vultures,
 jamque nunciato augurio utranque
 Regem sua multitudo confalutavit,
 qui *Romulo* adhæferunt, avium mul-
 titudini, qui *Remo* favebant, priora
 ti temporis, (sex enim vultures hic
 prior viderat) regnum adjudicabat,
in dâs in altercatione congressi, inquit
Uivius, *certamine irarum ad cadem co-*
zuntur, ubi in turba ictus Remus emittit
 Itaque Roma Domina gentium non
 tē extulit caput suum, quam triplici
 scelere, incestu, sacrilegio & patri-
 dio ortum suum contaminasset.

Bellum *Romuli* cum *Carinensibus*
Antemnatibus 3305. urbis & *Romuli*
 an. 4to Olymp. septimæ. Causa belli
 sic se habuit.

Cam *Romulus* ad augendas vires imperij sui asyllum Romæ constituisse, ut scex hominum improborum propter asyli impunitatem eò confluere, finitimæ gentes etiam ipsi *Albani* ceperunt Romanis connubiorum societatem denegare; rapiendis igitur virginibus connubia quærere statuerunt. In hunc finem *Romulus* celebritatem festumque diem indixit *Neptuno* equestri solennem, in quo varia virorum & equorum certamine agerentur. Confluxit ad ludos istos ingens hominum undequaque multitudo, præsertim ex *Sabinis* cum uxoribus & liberis extremâ ludorum die, cum jam solvenda esset celebritas, mandat juvenibus, ut dato signo è virginibus sibi quisque rapiat, quam fors obtulisset, servaretque intactam in sequentem diem: eo die *Romulus* consolatus est eas, rapinam non ad contumeliam, sed ad conjugium spectare, darent proinde animos maritis, quibus fortuna corpora dedisset. Sic non admodum dissentientibus (comperto 68; puellarum numero) totidem eis castos viros elegit, quibus eas ritu patrio in matrimonium dedit. Audacem Romanorum necessitatem, non omnes in mitiorem partem interpretati sunt, præsertim *Capitenses* & *Ansemetes*, intrusos hos generos suos contumelijs & bello aggressi sunt, quibus cum exercitu occurrens *Romulus*

luc

lus, ex improvise hostem imparatum ob-
it, fugientiumque tergo hærens in urbem
una irruit, & *Acrone* Regem ipsum cum
juvenum globo occurrentem, manu sua
prælio interfecit, *Cæninam* diruit, iussitque
cives dirutis domibus Romam commigrare.
Ab hac victoriâ ad *Antemnates* conversus,
eos pari fato involuit, & triumphans Ro-
mam ingressus est, arma sua Jovi cum spo-
lijs ex voto consecrans.

Bellum Romanorum & Sabinorum
an. *Romali* & conditæ urbis quædam
ob eandem causam raptarum puella-
rum. In hac expeditione *Sabini* &
Tatio occupârunt arcem Roma-
nam, cujus recipiendæ causâ triennio
integro pugnatum est. Occupatio ur-
bis contigit in hunc modum.

Tatius Rex Sabinorum cum exercitu 30
millium peditum, & mille equitum (cum vi
adversus 20 millia peditum Romanorum &
octingentos equites nihil efficeret) dolens
consilio addidit. Præerat Romanæ urbi
Tarpajus, cujus filia æquam acceptam pro
sacris, extra mœnia abjerat, hanc interceptam
auro *Tatius* corrupit, ut arcem proderet,
& Sabinos intra mœnia reciperet, qui
ut primum armati intra portas recepti sunt

Tarpajam occiderunt, ut arx vi capta esse videretur. *Dionysius* tamen putat inter fabulas non esse referendum, quod *Tarpaja* in proditiōnis mercedem petierit ea, quæ sinistra manu gestarent *Sabini*, annulos & armillas intelligens; *Sabinos* autem Clypeorum cumulo, quos in sinistra manu ferebant, illam obruisse. Saltem à *Tarpaja* prodita arx est, quæ multo sanguine Romanis stetit, ut recuperarent; neque aliter quàm interratu mulierum receperunt; cum enim viderent hinc patres fratresque, inde maritos, quorum causâ pugnabatur, morti cruentæ immolari mixtis funeribus, concilio inopacis inter utrosq; conciliandæ geminas inter acies sese medias passis crinibus, lugubrique veste constituerunt, hinc Patres *Sabino*, inde viros inter Romanos obtestantes, ne se ultrâ sanguine nefando soceri generiq; respergerent, si inde affinitatis, & hinc conjugij pigeret, armat in se verterent, malle equidem se cadere victimas tantarum irarum, quàm vel amissis parentibus *Sabinis* vel Romanis maritis superstites vivere. Sic duce *Hirsi* muliere, clario apud *Sabino* loco, peroravit mulierum in parentes & maritos aequalis amor & pacem evicit, quæ convenientibus utrinque Regibus jure parando his conditionibus firmata est, ut Romæ par esset autoritas *Romuli* & *Tatij* pari-

parique potestate ambo Reges regnarent
Romulo tamen conditore urbi nomen ren-
 neret, & cives Romani appellarentur,
 mult tamen à *Curibus*, quæ *Tatij* patria fuit
Quirises (*Quiris* hastæ nomen erat, quale
Cures gestabat) nominarentur. Sabini Ro-
 mæ cum suis sacris, & ritibus reciperentur,
 & Romani, si vellent, *Curibus*, heretique
 civitas una æterno fœdere colligata. Sic
 conventum fuit ad aram in publico foro ere-
 ctam mutuas inter consalutationes, & lig-
 gna charæ benevolæque affinitatis.

Digressis post hæc fœdera inita, cum
 copijs suis *Ducibus*, *Tatius* cum tribus illu-
 strissimis viris *Toleso*, *Talio*, & *Meio* Curio
 Romæ habitaturi sublitterunt cum cogna-
 tis atque clientibus. Itaque cum civitas
 valdè aucta esset, visum est Regibus dupli-
 care numerum Patritiorum: urbem quoque
 auxerunt additis collibus duobus *Quirina*
 & *Calio*. *Romulo* fuit *Palantium* & *Calis*
Quirinalis. Planiciem Capitolium & collis
 in fori usum verterunt, multaque templa
 singuli partim ex voto, partim ex propria
 devotione construxerunt. *Plutarchus* addit,
 quando consultandum erat de negotio mo-
 menti gravis, utrumque Regem cum sin-
 centum Patricijs seorsim prius consultasse,
 quàm in unum omnes locum convenirent.

Plu.

Plutarchus memorat in sextum usque annum *Romulum* & *Tatium* collegas fuisse, adeoque biceps fuisse regnum Romanum, sexto autem anno *Tatium* interfectum esse, causam cædis fuisse, quod quidam familiares *Tatij* Laurentinorū legatis Romam venientibus vim intulerint, pecunijs spoliaverint, & dare resistentes obruncaverint, quod factus cum *Romulus* morte luendum iudicavit, *Tatium* dissimulasse; cæsorum, autem propinquos, cum per *Tatium* jus suum ipsi persequi non liceret, Lavinij cum *Romulo* rem divinam peragentem impetu facto trucidasse *Romulo* non valde ægrè ferente cæmuli sui cædem, sive quod jure cæsum crederet, sive quod infidam regni societatem rescissam esse gauderet.

BELLUM CAMERINUM à Romulo gestum an. 3317. urbis conditæ 16. *Camerini* quod emissâ latronum manu multis malis Romanos affecissent, à *Romulo* victi sunt, & (omnibus bonis eorum inter cives Romanos, divisis, ac quatuor millibus *Camerinorum* civium Romam translatis, atq; in curias distributis) urbs eorum facta est Colonia Romana.

BEL-

BELLUM ROMANUM contra *Fidenates* eadem ex causa gestum, & militiq; eventu transactum.

BELUM contra CAMERINOS renovatum anno sequente. *Camertini* enim freti difficili Romanorum tempore, cum Roma pestilenti morbo laboraret, & existimantes illâ lue fun- ditus Romanorum gentem perituram, colonos Romanos, qui secum habita- verant, alios occiderunt, alios urbe suâ ejecerunt. Id scelus perfidia *Romulus* ulturus, sex millibus in prælio occisis urbem recepit, & auctores de- fectionis supplicio affecit, ademptaq; incolis dimidiâ agrorum parte, & va- lido præsidio imposito, ne quas turbas ultrò oppidani moverent, copias suas reduxit.

BELLUM contra VEIENSES a *Romulo* gestum anno conditæ urbis 21, causa vel potius prætextus belli fuit strages *Fidenatium*; petierunt enim *Veientes* per legatos suos restituo-

nem bonorum, & damni, illati *Fideli-*
natis vicinis suis, omnimodam repa-
 rationem. Irritatus petitione *Remu-*
lus exercitum educit, & iteratis cladi-
 bus affectos subigit, castris, armis, pe-
 cuniis, navibus cum com meatu, &
 spoliis copiosissimis interceptis, facti-
 que sunt ipsi quoque Veientes (agris
 sua parte magnâ diminutis) Roma-
 nis confederati.

BELLUM INTESTINUM ROMÆ
 an 334 i urbis conditæ 40. Post mor-
 tem *Romuli* antiquiores Patres à ju-
 nioribus ambitio abstraxerat, & suos
 quique clientes habebant, à quibus
 Resp. bipartitò scindebatur. Plebis
 insuper non parva pars, non pridem
 in civitatem recepta, cum agros non
 haberet, novarum rerum occasionem
 captabat, ideò tumultuabatur *Roma*;
 Motus tamen *Numa Pompilius* Rex II.
 composuit, concilians divites ad agros
 honoresque communicandos paupe-
 ribus, & communicatis divitum agris
 pauperes sublevans, utq; desuesceret
 N
 popu-

populus à bellandi ferocia, urbem
& armis conditam, legibus ad religio-
nem pertinentibus mitigavit.

Atheorum hoc impium stratagema est
qui etsi Numen supremum nutu suo gubernans
omnia negent in corde suo, eo usque
tamen fatentur Numinis alicujus existentiam
opinionem & timorem in populo publicè
excitandum esse, in quantum ad continen-
dos populos necessarium videtur, quibus
entis alicujus summi remunerantis bonum,
& malis plestentis credita existentia be-
num sit, quo Principes & Magistratus sub-
ditos pro arbitratu suo facilius moderentur:
adeoque larvam religionis usurpa-
dam saltem esse ad gubernandum. Exem-
plo Moysis id probare contendunt, qui non
aliter coërcere potuisset immensum popu-
lum Hebræum nisi mentitâ cum Deo
liaritate, & mandatis Dei nomine exortum
suam sibi auctoritatem stabilivisset. Numam
quoque populum ferocientem coërcere non
potuisse aliter, quàm religio & cultus
divini legibus, veluti ripis bo-
geribus exæstuantis plebis Euripo con-
stitis. Hæc una ex maximis est Pseudopit-
corum Atheorum *qui dixerunt in coram
non est Deus, qui corrupti sunt & animas
biles facti sunt in studiis suis; in Pseudopo-
liticæ insana Academia, Magistro Macho
vello.*

BELLUM ARGIVORIUM & LACEDÆMONIORUM an. m. 3385

Urbs conditæ 84. Bello isto pugnatum est de finibus, victique sunt Spartani ad *Hylas* (oppidum, id est Argolicum) Pausaniâ Argivos ducente & victoriam reportante.

BELLUM ROMANORUM & ALBANORUM an. m. 3385. *Manass*

si in Juda regnantis 48. Urbis conditæ 84. *Tullii Hostilij* 3. Causa belli fuit ambitio sive *Cluilly* Albanorum Regis, seu utriusq; simul, mutuâ fortunæ & gloriæ æmulatione exardescentiû: disputant de hoc Historici, concordant in eo, quod in hoc bello res à Romanis vatrè, & ab Albanis candidè gesta sit. In arma ergo utrinque coactis, multis populis & sub signis coeuntibus bellum expeditum est, civili bello simillimum, propè inter parentes, natosque; Trojanam utramque prolem; *Lavinium* enim à Troja, à *Lavinio Alba*, ab Albanorum Regum stirpe Romani ortum trahebant:

N 2 Al-

Albanis malo omine accidit, quæ
subita mors sustulerit Ducem *Albanum*, priusquam acies geminæ con-
grederentur. *Albano* autem successit
est *Metius Sufferius*; qui bellum no-
tàm suscepit, quàm finivit; brevi enim
eò deventum est disputando, ut pau-
corum certamine controversia de
principatu dirimeretur;

Contigit enim tunc in utroque exerci-
tu tergeminos reperiri fratres duobus so-
coribus genitos, quorum *Albani Curatii*,
Romani Horatii dicebantur, utriusque
ætate, neque viribus dispares. His exp-
offertur ab ambobus regibus, pro suo
que exercitu dimicandi, atque æterna
famam comparandi gloriosa occasio
exercendæ avitæ virtutis palæstra; quam
trique amplexantur tum vocibus adho-
tantium, tum suo ingenio feroces, tum
præmij magnitudine. Ergo inflammatis pup-
les in medium duas inter acies procedunt,
datur signum, & juvenum gemina turba,
animis suis magnorum duorum exerciti-
um animos præferens, concurrunt, statim
que duo *Romani* super alium alius, vulnera
tis tribus *Albanis* expirantes corruunt.
Unus Romanus superstes integer erat, quæ

ut tribus solus nequaquam par, sic adversus singulos ferox fuit. Itaque simulatâ fugâ tres habuit insequentes, sed longo intervallo, prout singulorum vulnera sinebant, ergo in hostem converso vultu proximum invadit ac sternit, priusquam alij adesse possent, moxque secundam victor pugnam petit, eaque prius defungitur, quam tertius consequi posset, jamque æquato Marte singuli supererant, sed nec spe nec viribus pares: Romanus enim ferro adhuc intactus & geminatâ victoriâ in tertium certamen efferatus erat; Albanus autem vulnere & cursu fessus, & fratrum strage animo debilitatus, facilem de se dedit victoriam. Sic tergeminis spoliis ornatus *Horatius*, compositâ, ut conventum fuerat, pace, Romanus inter applausus & populi gratulationes victor *Horatius* revertitur.

Funestavit tam festivum triumphum soror, sponsi sui, ex *Curiatius* occisi, mortem deplorans, stimularunt lachrymæ tam importunæ animum *Horatij* gloriâ & irâ ebrium, ut quinque juvenum cognatorum sanguine rubens ferrum, sororis quoque sanguini per pectus transfixum, alto vulnere immergeret; vocatus quidem eâ de re in iudicium, populi tamen precibus, mitigatâ vindictâ mortem evasit.

Brevi obliterata & extincta fuit fratrum

N 3

trum

trum & cognatorum sanguine Al-
nos inter & Romanos scripta & si-
cita Pax; anno enim altero, postquam
Albani in Romanorum ditionem re-
dacti sunt, rebellare ceperunt, *Me-
tius Suffetio* Albanorum Dictatore, &
defectionis auctore, qui nefariam pro-
ditionem molitus in prælio, contra *Fi-
denates*, Romanos deseruit, Albano-
rum exercitu dolosè abducto. Quo
vifo *Tullus Hostilius* è re natà exco-
gitato consilio, imminentem cladem
in victoriam convertit, clarâ voce co-
ram exercitu suo contestatus, rem hanc
jussu suo factam, ut hostes simul à fro-
te, ac simul à tergo, quo *Metius* se
convertisset, cæderetur, quæ cum ob-
equitans in acie identidem iteraret, re-
stitutus est Romanis animus, ut *Fidenates*
funderent, ferroque & undis, qui-
bus sese in fuga malè crediderant, lu-
perarent. *Tullus* posthæc *Metium*
Suffetium quadrigis illigatum dilata-
vit; Albanos autem, Albâ funditus
eversâ, Romam transportavit. Af.

firmat tamen Livius, quod tamen summo furore ulciscendi injuriam, in Albæ excisione sævitum tunc esset, templis nihilominus à Romano milite parvitum fuerit. *Voces etiam, inquit, mirabiles exaudiebantur, mulierum præcipue, qua in templa Deorum confugerunt: cum obsessa ab armatis templa augusta præterirent Romani, ac velut captos Deos relinquerent.*

BELLUM ROMANUM contra **LATINOS** an. m. 3400. urbis conditæ centesimo, *Hosilijis*. excisâ Albâ petierunt Romani, ut cæteræ quoque Latinorum urbes suo subessent imperio, quòd unâ cum urbe transisset etiam gentis Latinæ regnum: post longas tergiversationes, vi tandem ad obediendum adigendos esse rati, bellum indicunt & armis fatigant quinquennio integro, quamvis parùm hostiliter, quia expedire videbatur Romanis parere subditis suis, & non consumere bellando; Sabinis tamen bellum instaurantibus adversus Romanos,

manos, intra hoc quinquennium j
citum non est, sed acie devicti dire
castris, agro de populato, pœnas
manus victas dederunt.

BELLUM ROMANUM sub AN
CO MARCIO contra LATINOS
an. 3418 in quo Latini *Medullam* Ro-
manis, hi autem *Telenas* Latinis eri-
piunt, & incolas Romam transferunt.
Anno deinde 3423. *Medulliam* reci-
piant, & Fidenates rebellantes armis
& pœnis mulctant; jussit enim *An-
cus Marcius*, cum jam per occultos
cuniculos Romani irrupissent in ur-
bem, ferro abstinere, atque in unum
locum per præconem cives convo-
ri, armis spoliari, & defectionis aucto-
res virgis cæfos, supplicio affici, de-
niq̄ue urbem militi diripiendam do-
dit.

BELLUM ROMANORUM an.
3428. *Anco Marci* 14. Urbis conditæ
127. contra Veientes rebellantes &
Volscos, Romanis, excursionibus ho-
stilibus, infestos. Quo bello Veien-
tes

tes iterum domiti & Volscorum temeritas ita compressa est, ut *Velutris*, urbe eorum præcipua, occupatis supplices factidamna omnia illata Romanis repararent, atque in fœdus & amicitiam resiperentur.

BELLUM in LATINOS renovatum est *Anco Marcio* defuncto, & *Tarquino Prisco* secundum jam annum moderante. Existimantes enim latini se pacis conditionibus solutos morte *Ancoi*, iterum excursionibus agrum Romanum infestârunt, sed à *Tarquino* propè oppidatim victi, & subacti sunt, ut publico triumpho *Tarquinius* magnâ gloriâ Romæ invehetur, & quidem ut *Florus* annotavit primùm quatuor equis, & aureo curru invehetur in triumpho.

BELLUM ETRUSCORUM contra **ROMANOS** an. 3443. *Tarquini Prisci*, ante Christ. 610. *Etrusci* quod Romani captos in bello contra *Sabinos* magno numero *Etruscos* retinerent

N 5 nerent

nerent in carcere, communibus a
spiciis bellum decreverunt, & intul
runt, Fidenisq̄ue positi sese obfirm
runt, donec post tertiam æstatem
Tarquinio præfidiarij & *Etrusci* in vin
cula coniecti, ac defectionis aucto
res securi percussi, pœnas dederunt.

BELLUM contra ETRUSCOS
in quo *Tarquinus* adeò aciem *Etrus
corum* debilitavit, ut posthac penitus
collapsis animis totos sese Romanis
dederent, & perhonorificâ legatione
Tarquinio Principatum in totam gen
tem suam deferrent, quem ille cum bo
na S. P. Q. R. venia admisit.

BELLUM contra SABINOS in
rùm deficientes, à *Tarquinio* feliciter
gestum duplici prælio atque victoriâ
an. m. 3453. & 54.

BELLUM ROMANORUM sub
Servio Tullo contra *Etruscos* vicinor
le an. 3478. *Servij Tullij* secundo, et
ortum. Defuncto *Tarquinio* civitate
tes, quæ se imperio illius submiserant,
nolebant ultrò stare conditionibus
fede.

foederis *Tullio*, homini obscuris natalibus parere dedignati, deficere inceperunt *Veientes* imprimis quos secuti *Caruani*, *Tarquinienses*; & universa *Etruria*. Multis præliis hoc bello per vicennium durante decertatum est, semper victoriâ penes *Tullum* perseverante, donec tandem post tres solennes triumphos injecto imperij fræno contumaces coërcuit. Triumphavit anno conditæ urbis 182 * 186 * 196.

Argivi hoc bello de finibus suis contententes cum *Lacedæmonijs*, pro eo, quod toti exercitus concurrerent, convenerunt, ut ex utraque acie numerosissimo milite ad configendum instructâ, utrinquè trecenti deligerentur, qui eâ conditione pugnarent, ut regio controversa victorum esset, & ne succumbentibus opem ferrent, uterque exercitus domum abiit. Isti sexcenti tanta animorum obstinatione certârunt, ut de sexcentis duo tantum Argivi & unus *Lacon* superesset, cumque Argivi victoriam sibi vendicarent, quod duo suorum essent superstites, *Lacedæmonij* autem quod suus solus in campo perstitisset par duobus, iterum exercitus conflixit, *Lacedæmonij* autem victores agrum magno emptum pretio obtinuerunt.

BEL-

BELLUM CYRI adversus CRAS-
 SUM anno eodem, Initium bellod
 tum est à *Craso* Lydorum Rege, cu-
 prior *Halim*, quo fluvio *Cyri* & *Cra-*
 nes distinguebantur, trajecit, & in
 Cappadociam arma intulit; cui *Cyrus*
 cum exercitu occurrit & æquo Marte
 diu & sæpè pugnatum est, donec
Crasus temerariè dimissâ magnâ por-
 te exercitus sui, & equitatu suo inani-
 ter confusus, quem secum retinuerat,
 à *Cyro* inopinato prælio petitus & vi-
 ctus est; *Cyrus* ut vim equitatus elu-
 deret, equis ejus Camelos objecit, quo-
 rum odorem cum equi ferre non pos-
 sent, aversi equites prælio se eripu-
 runt; Lydi autem ex equis desilunt,
 & pedites diu cum Persis configra-
 tes, tandem vertuntur in fugam, & mo-
 ros Sardenfes ingressi, à Persis obli-
 dentur, dieque decimâ quartâ Sardu-
 bus occupatis *Crasus*, qui totidem an-
 nis in hac metropoli regnaverat, in
Cyri potestatem venit. Cætera de
Craso in titulo de Regibus Lydorum.
 Has

Hac C
 tes ult
 expet
 runt, f
 ti, viqu
 depr
 autem
 m, e
 cum D
 os inlt
 cam ex
 pheta
 tas, m
 nni sp
 tra Ba
 quonia
 profar
 lati, in
 Be
 C
 illud
 30. fo

Hac *Cyri* victoriâ exterritæ *Asia* gentes ultro per legatos amicitiam *Cyri* expetierunt, neque omnes obtinuerunt, sed per *Harpagum* ducem domiti, vique adacti jugo *Perfarum* capita depressa subdere didicerunt. *Harpaga* autem latè grassante in *Asia* contra *Ionios*, *Aeoles* cæterasque gentes, *Cyrus* cum *Dario* expeditionem in *Chaldæos* instruit ad *Monarchiam* *Babylonicam* evertendam, de qua *Ieremias* *Propheta* annuncjavit cap. 51. acuite sagittas, impleto pharetras, suscitavit *Domini* spiritum *Regum* *Medorum*, & contra *Babylonem* mens ejus est, ut perdat eam quoniam ultio *Domini* est, ultio temple sui profanati scilicet à *Babyloniis*, expilati, incensi & solo æquati.

Bellicâ laude Celebris in Scriptura Sacra.

Celebrantur lib. 2. *Reg.* & 1. *Paralip.* triginta fortes *Davidis*, de quibus illud observandum. Qui in uno loco 30. fortes dicuntur, in alio loco plu-

res numerantur, quod ita factum
 detur. Cum *David* esset in *Geth*, si
 cum regnaret in *Hebron*, selegit ei
 omnibus militibus suis florem ipsum,
 numero 30, in tres decates distribu-
 tum, quarum singulæ suam haberent
 principem: auctus deindè est fortium
 numerus, prout quisque æmulabatur
 nobili quodam facinore sese effere,
 atq; eximere à numero gregariorum,
 remanente nihilominùs fortium de-
 nominatione, sicut dicuntur 12. Apo-
 stoli, quamvis supervenerint *Paulus*
 & *Barnabas* & alii, quos *Paulus* ipse
 vocat Apostolos.

Quod attinet ordinem fortium ve-
 rorum, gemina ponitur trias in Scrip-
 tura. Primò trias fortissimorum inter
 omnes. Deindè trias aliorum qui
 fortitudine secundi, & supares pri-
 mis habentur, hisce 6, aut duplicatæ
 triadi subduntur deindè 30. suspicari
 possumus tres fortissimos in prima
 triade fuisse tres Decuriones trium
 Decadum, posteriores tres quasi pro-
 decu-

decuri
 rent, &
 pleren
David
 endum
 posse
 tus ge
 tim la
 homin
 contin
 Ad
 bio pr
 loab,
 sum
 tiam.
 suspic
 exclu
 ter du
 riam
 dato
 Ca
 IN
 non

decurionum, qui priores repræsentarent, & si res ferret, eorum vices supplerent, de omnibus autem fortibus *Davidis* scribit *Josephus* illud sentiendum esse, tales singulos fuisse, qui possent vel regiones subigere vel multas gentes debellare, in quibus non tam laudatur robor corporis, quod homini præter meritum & industriam contingit, quàm ipsa animositas.

Ad numerum fortium *Davidis* dubio procul pertinent tum *David*, tum *Ioab*, sed *David* non ponitur propter summam ipsius dignitatem ac eminentiam. De *Ioabo* autem *Hugo Cardinalis* suspicatur illum fortium virorum albo exclusum esse à Scriptore Sacro, propter duos militiæ Principes per nefariam prodicionem injustissimè trucidatos.

Catalogus Fortium *Davidis*.

In prima Heroum triade *Isboam*, alio nomine *Zabdiel* filius *Hachamoni*, hic

hic ille heros, qui 80. interfecit in impetu sive unâ vice atque uno confictu & quidem suâ manu ac ferro.*

Secundus in prima triade *Eleazar Ahoites* sive *Dodi* filius. Iste statim percutis *Philisthaos*, donec deficeret manus ejus & obrigesceret cum gladio quod sic *Vatablus* explicat: præ nimio labore manum, quæ gladium tenebat, frangitum contraxisse, & *Josephus* addit, cruore interfectorum hostium gladium ejus ad dextram agglutinatum esse, ut finito confictu vix gladius ex ejus manu educi potuerit.*

Tertius primæ triadis *Semmi* filius *Age de Arari*. Iste cum fugisset populus à facie *Philisthijm*, stetit in medio agri lentibus pleni, & tuitus est eum, & percussit *Philisthaeos*: solum (scribit *Josephus*) in aciei vicem hostibus se opponens, & non paucis hostibus datis, reliquos impressionem ejus non sustinentes, & in fugam effusus, insectatus est. Hi tres Heroës eundem

fuerunt
exercit
aquam
In se
colloc
sillis,
qui lev
manu
centos
Secu
IAS fil
& *Phil*
& à Sa
exanct
perum
id est
tillim
à duob
bitas
est qu
dia *Cis*
vea si
venato
ntem
ferocif

fuert, qui perrumpentes hostilem exercitum *Davidi* sitienti attulerunt aquam de cisterna *Bethlehem*.

In secunda Heroum triade primus collocatur *ABISAI* frater *Joabi* & *Azabab*, *Davidis* ex Sorore nepos iste est, qui levavit hastam suam contra trecentos manu scilicet propria uno prælio trecentos vulneravit, & interfecit. *

Secundus in secunda triade *BANAIAS* filius *Ioiada* præpositus *Cerebratis* & *Phelatis*, id est Dux Regij Satellitij & à *Salomone* princeps militiæ electus, exauctorato *Ioabo*; vir magnorum operum, qui interfecit duos leones *Moab*, id est fratres duos leonum instar fortissimos; hic provocatus, ait *Josephus*, à duobus fratribus virtute inter *Moabitum* illustribus, utrumq; confecit. Iste est qui descendit & percussit leonem in media *Cisterna* in diebus nivi, id est, in fovea sive lacu, quales sæpè numero à venatoribus feris parantur. Notatur autem tempus nivis, quia eo tempore atrocissimæ sunt belluæ istæ.

Hoc

Hoc facinus in Scriptura non committitur, quia audaciæ potius ac temeritatis fuit, quam veræ fortitudinis; *Banajus* enim sponte descendit in cisternam, & sine necessitate, hinc bestiarum & digladiatores, qui in pericula mortis tantum jactantiæ causam se conijciunt, & absque urgente necessitate, ab imperatoris legibus infamiz notantur. Aliud est, & tunc quidem veræ fortitudinis actus est, si vel sui defendendi aut publicæ utilitatis causâ id fiat, uti *Samos* & *David* leonibus sese opposuerunt cum verissima virtutis laude.

Idem *Banajus* interfecit virum Ægyptium robustissimum admirandæ magnitudinis ferentem in manu hastam, ad quem cum descendisset inermis, cum virga in eum turbidus involavit, hastam invasit, de manu extorsit & suâ ipsum hastâ trucidavit.

Tertius secundæ triados fuit *JONATHAN* filius *Samaa* fratris *David*, iste percussit in bello Gertheo *Virum excelsissimum* de quo 2. Reg. 21. qui senis manibus pedibusq; habebat dignos, *virum viginti quatuor cubitos* & erat de *Origine Asapha*, qui blasphemavit Israël.

Sequuntur nunc triginta fortes infra primam & secundam Heroum tradem.

I. *Azabab* frater *Ioab*, quem *Abner* interfecit: celeritate cursus supra modum commendatus. * II. *Elehanam* filius *Doeli Bethlamitis*, qui etiam nomine *Adeodati* in Scriptura intelligitur a *Serario*, & *Cajetano* filius *Saleth*; pater enim hujus dictus est *Iare*, id est *Sylva* vel *Salus*, eoquod in Sylva venari & versari consueverit. Iste occidit *Goliath* Gethæum, qui fuit frater *Goliathi* Gigantis à *Davide* occisi. * III. *Semma* de *Harodi*. * IV. *Elica*. * V. *Heles* de *Phalii*, fuit hic Dux septimæ turmæ *Davidicæ* 24 milium. * VI. *Hira* sive *Acces Thecuites*, iste fuit in numero duodecim principum *Davidis*, qui duodenis turmis militaribus præfuerunt. * VII. *Abiozer* de *Anathoth* nonæ turmæ princeps, cujus functio, cadebat in nonum mensem. * VIII. *Mobonni* de *Husath*, iste percussit *Saph* de stirpe *Arapha* Gigantem. * IX. *Solmon* *Abohites*. * X. *Maharai* *Netophatites*. * XI. *Helos* filius *Banna*, & ipse *Netophatites*. * XII. *Ithai* filius *Ribai* de *Gabaath* filiorum *Bensamin*, hic *Davidem* fugientem comitatus est, & Dux fuit tertie partis exercitus ipsius contra *Abjalonem* pugnantis. * XIII. *Banaja* sive *Banajas* *Pharatonites*. * XIV. *Heddaï* de torrente *Gaas*, dicitur *Hurai*. * XV. *Abialben* *Arbathites*. * XVI. *Asmareth* de *Beromi*. * XVII. *Eliaba* de *Salabon* sive *Salabonites*: * XVIII. *Bene*
Asem

Asem Gezonites. * XIX. *Jonathan filius* S
patria *Ararites.* * XX. *Senima de Or*
XXI. *Aiam filius Sarar Ararites.* * XXII. *A*
liphalel filius Aasbai sive *Achasbai filij Mach*
ti. * XXIII. *Eliam filius Achitophelis Gelo*
nites. * XXIV. *Hesrai* sive *Hesro Carmili*
tes. * XXV. *Paarai de Arbi* sive *Phaharai*
Arbites. * XXVI. *Igaal filius Nathan de Sa*
ba. * XXVII. *Bonni de Gadi.* * XXVIII. *Sale*
de Ammoni. * XXIX. *Naharai Cretibites*
armiger Ioab filij Sorvia. * XXX. *Ira Iethra*
tes sive *Iethraus.* * XXXI. *Gareb* ipse quo
que *Iothaus.* * XXXII. *Vrius Heshan* ma
ritus Beth/abaa in Scriptura notissimus.

Prædictis fortibus adijciuntur in
Scriptura plures adhuc alii remanente
nihilominus nomine triginta fortium.
Sicut 30. fortes dicti sunt, licet essent
32, ita postea isti Collegio, quamvis ampli
piato, mansit idem nomen.

Præter 30. fortes habuit quoque *Da*
vid 12. Principes militiæ suæ subor
dinatos supremæ militiæ Archi-stro
tego & Duci *Ioabo*, viros quoque fortis
tissimos, ex ipso etiam ordine forti
um nonnullos electos. Principum cui
libet turmam subdidit 24 millium vi
rorum

rorum, ut essent universim in toto exercitu *Davidis* 288 millia, non quidem à principio, quando regnare incepit, sed posteaquam ex omni tribu ad *Davidem* concurrentibus invaluit militum numerus, ut fieret, quasi exercitus *Dei*, sicut Scriptura loquitur. Catalogus Principum hic est, & talis fuit ordo munere suo militari perfungendi in regio ministerio & præsidio per 12. menses anni distributo.

I. Princeps *Iosboam* filius *Zabdiet* in armis erat apud *Davidem* toto mense *Nisam*, in quo Pascha & festum Azimorum celebrabatur Jerosolymis, populo penè universo confluyente. * II. Fuit *Dudia* sive *Dodai* in mense *Iar*. * III. *Banajas* in mense *Sivan*. * IV. *Asahel* in mense *Tammutz*. * V. *Samaoth* in mense *Ab*. * VI. *Acies* in mense *Elul*. * VII. *Helles* in mense *Tizri*. * VIII. *Sobochai Hujathites* in mense *Marchesuan*. * IX. *Abijer Amathites* in mense *Cassu*. * X. *Marai* sive *Maharai* in mense *Teuel*. * XI. *Banajas* alter à Duce tertie turme; ille enim erat Levita, iste Ephraimita, aderat hic *Davidi* in mense *Scheuer*. * XII. *Holdai Netopharites* in mense *Adar*, Quoniam verò tertio ferè quovis anno mensis decimus tertius *Veadar* inter-

310 *Ætas IV. ab an. m. 2940.*
intercalabatur, eo anno duodecimus Princeps duobus mensibus in suo munere inferebat.

Cæteros in bellica laude celeberrimos suggeret vel titulus de *Regibus* vel de *militaribus expeditionibus*. Huc quoque pertinent victores in Olympicis certaminibus nam in unaquaque Olympiade ad cuius initium certamen Olympicum agebatur Victorum nomina scribebantur in tabulis & incidebantur in columnis, ut gloria ejus, qui in cujusque Olympiade, certamine victor evasisset, in omnem posteritatem ubique gentium propagaretur. Unde etiam Scriptores rebus gestis, quas memorant Olympiade, notam victorisque nomen adscribere consueverunt. Verum hæc supervacaneum videtur peregrinis nominibus pagellas adimplere.

§. II. *Memorabilia Miscellanea, qua contigerunt in quarta mundi ætate.*

Gentiles Scriptores ac præcipue Poetæ